

Iritzi Generoak

2019-2020

hondo-hondotik

Joseba Agirreazkuena

(Gaur Egungo Historiako katedraduna)

Ibarretxeren itun berriaren oinarri historikoak

Duela hilabete, **EGUNKARIAN** irakurri genuen Sancho El Sabio Fundazioak Gasteizen liberalismoa eta foruzalatasunari buruz (1808-1876), erakusketan berria zabaldu zuela. Erakusketaren harian, liburua ere argitaratu du, hamabi ikerlariren ikuspegiak azalduz eta euskal liberalen asmo politikoak ezagutzeko aukera da. Ibarretxeren proposamenaren oinarri historikoen erakusgarri ere delarik, antolatzaileen helburua hori ez izan arren. Nire ustez, euskal aginte politikoa edo autogobernu politikoa, liberalen ekimenez sortu eta egituratu zen.

XIX. mendearen Europar Estatu-nazio deitzen den egituraketa politiko-administratiboa zen zabalikunde garaia dugu eta XXI. mendearen, egitura hori dugu nagusi mundu osoan. Nazio Batuen Erakundea dugu adibide. XIX. mendea, fuedismo politikoaren garaia dugu ere, eta Hego Euskal Herrian, ohiko *konstituzio foral*ak liberalismoaren politikaren argitan moldatu ziren, Espainiar konstituzionalismo politikoa baitan. *Iuruc* bat izeneko helburua, politikoki gauzatu zen joan zen, bereziki, 1793 urtez geroztik. Araba, Bizkaia eta Gipuzkoako Batzar Nagusietako eta Diputazioetako ordezkariak biltzar konstituzional, euskal aginte politikoa, bandera, mitologia eta abar sortu zuten. Horregatik, 1860an Jose Posada Herrera ministroa kezkatu zegoen eta *Konferentzia*ren biltzar debekatu egin zituen Gobernadore Zibilen baimena lortu ezean. Estatu bat beste Estatu baten baitan eratzea, ezinezkoa omen zelako. Ministroaren aginduetara A. Canovase del Castillo zegoen eta honek foruzalatasunaren bidetik sortu zen federalismo politikoa mugatzeko, lege berria bultzatu zuen, 1876ko uztailaren 21ean Espainiako Parlamentuak onartu zuena. Aitzakia ona zuen, karlistek eragin zuten gerra, Foru Diputazioak karlisten aurka gogor ekin arren. Karlisten estrategiak militarrek euskal aginte politikoa arazo, bigarren edo hirugarren mailakotzat izan ohi dute. 1936an ere argi argi ikusi zen bezalaxe.

Juan Jose Ibarretxe, Txilen, proposamena azaltzen.

Canovasek Batzar Nagusiak desegin zituen 1877an, eta Diputazioen aginte nagusia zergen esparrura terrotu zen. Bizkaiko Diputazio Nagusia izan zen Juan Tellituak honako hau idatziz adierazi zuen berehala Bizkaiko buruzagien bilkuran: «El país aforado, era libre e independiente...». Es pues, llegado el caso, de que el país aforado, solicite legalmente la reparación de los deservidos inferidos, o se le reconozca el incontestable derecho de formar entre el Pirineo y el Ebro, un Estado independiente, a la manera de una pequeña Suiza que siendo declarado neutral, sirva al mismo tiempo de una verdadera salvaguardia para España, evitando por esta parte una invasión extranjera...». Foruak galdurik, euskara bihurtu zen euskal zibilizazioaren babesleku, F. Arrese-Betiak adierazi zuen legez.

Geroztik, Eskubide Historikoak, hots, foruzalatasunaren oinarrituriko agintearen eskuraztea eskatu zen, eta Diputazio probintzialak *Konferentzia*ren elkarrekin biltzarak egin zituzten, zergen kontuak zirela eta. Harik eta 1917an aldatzea egin arte: Gasteizen bildu ziren hirurak eta Nafarroako ordezkariak ez ofizialak.

Eskubide Historikoak lortzeko, Autonomi Estatutuaren bidea urratzen hasi ziren, itxaron gabe, delako Eskubide historikoen egiaztatze osoa lortu arte. Eta 1917an jadanik lehen autonomi estatutu proiektua (*Proyecto de Estatuto Orgánico de la Autonomía Vasca*) zehatz idatzi zen R. Sota Bizkaiko Diputaziozko presidente zela. Proiektuaren aurkariak bildu egin ziren eta ondoren hauteskerak idatzi ziren. II Errepublikan Eusko Ikaskuntzako beste ekimen komuna izan zen (*Estatuto General del Estado Vasco*) Eta ondoko lorpen ezagunak ahaztu gabe, 1979an gauzatu eta garatu zen azkenik Estatutua, 1917an hasitako ibilidearen jarraipena. Interesgarria da konturatzeko, 1917an Estatu Espainiarraren esku uzten ziren eskumenak, gaur eguneko Europako Bata-sunarenak direla.

Ibarretxeren proposamena, lido bereko beste urrats bat da, Espainiako Estatu, federalismoaren legearen oinarritzeko, Europako Batasunaren, euskal aginte politikoa bermatzeko erazgarria izan dadin. Fuertismoa ere indarrean dago, bereziki ogasunaren esparruan.

Ibarretxeren itun proiektuan, historiaren zantzuak bistakoa da. Bere oinarri his-

torikoak funtsa gabekoak mitikoak direla baieztatzen ohi da. Proposamenaren edukiaren 2.2 atalean dio: «Jatorriko subinotasuna dugu, gure eskubide historikoak beraz jaso baitira Konstituzioan eta indarrean baitaude eguneratuta». Nire ustez, jatorrikoak ez dago, garaian garaiko politikagintzan. Jatorrikoak eta jatorrisunaren seinaleak aipatzea, komunitate politiko-zibila eratzerakoan, soberan dauden kategoriak dira. Mezua ilundu besterik ez dute egiten. Iragan hurbilean praktikaturiko eskubideak, neurgarriak dira aldez, eta aipatu behar dena, autogobernu politikoa erabaki borondatea ez dela garraioa, aspaldikoa baizik. Batzar Nagusietan eta abar aldarrikatu. Baina azken batean, unean uneko biztanleek erabaki behar dute etorkizunaren diseinua.

Jakina da, abertzaletasun sabindarrak oinarri integrista doktrinaria duela, baina euskal abertzaletasun politikoko badi-tu ere aurrekari liberalak eta errepublikanoak. Adibidez, aipaturiko euskal diputazioen arteko biltzar komunak 1877an, R. Becerro de Bengoako errepublikanoak, euskal aginte politikoa adierazte zirela aldarrikatzen zuten eta G. Desdesvies du Desert historialariak idatzi zuten: «L'acte était scélé du grand sceau de l'Uruc-Bat, l'État vascongade, triple et un», hau da, Euskal Estatu hirukoitza eta batua garatzea heldu zirela garai horretan, eta beraien aktak erakusgarri direla.

Autogobernuaren aldeko borondate politikoa, denboraren harian, agerikoa da, aurkariaren bezain garbia. Horregatik ulergaitza egiten da, denboraren harian, Eusko Legebiltzarrean gorputzu den *gehingio negatiboaren* irratotasuna.

Ibarretxeren proposamena aipaturiko gertakizunen historiaren harian kokatu behar da. 1918an, garaiko autonomi estatutuaren, bateko eta beste, aurkari oinarrikoak, ageri dira orain ere, kontra. Aurkeraren bat edo gehingioa nire aurkitu beharko dugu, autogobernu politikoa berriztearen alde.

Zorionak, alkateak!

(Auzoko arriak eta)

tian aipatu dirugun gertaera objektibo horiek —bi, laburtzearen—. Errealitatea euren desioetara egokitzen saiatu dira, eta erdipiriko arrakasta lortu dute. Hori zertik, eskura zituzten bitarteko guztiak erabili zituzten: ekonomikoak, akademiakoak, komunikatiboak, eta, nola ez, instituzionalak. Horren guztiaren adierazle dira XX. mendeko historia, mende horretako bi diktadurak eta ondorengo zapalketa, 32ko iruzurra eta monarkia eraberritzeko berrespen eredu.

Oso adierazgarria da hemen, beste lurralde batuetan ez bezala, autonomi estatutuak ez bozkatu izana, historiaren erroak zituelako aitzakiarekin. Eredu politikoki iluna ezarri zen, munitz-munitzaren ustela: FASADel Burgotik Bosch Siemens-Otano arte. Eredu hori bat etorri da Espainiako historia ofizialarekin; hots, frankismo garaiko nazional-katolizismoak Gurtzadara Loriatsua-aren bidez berri idatzitako historiarekin. Nafarroa birtual bat, bere nortasun politikoa-historikoa ukatzen duena eta egungo eredu eskasak babitzen ez dena errotik

atera nahi ditena: lehenik eta behin probintzia eredu; ondoren, autonomia eredu, baina beste eredu espainola.

Pentsamolde horretan oinarriturik soilik uler daitezke Aldundiko lede deitzen direnek eginko eraso baxiak. Modu horretan soilik egin daitezke honakoak: gure iraganaren lekuko arkeologikoa aparkaleku bihurtzeko ezintza txalotea, gure hizkuntza zahararen erabilerrari zangarate egiteko *agintza*, ikasliburuak zentsuratzeko eta erreserba naturalak errotik ateratzeko. Soilik horrela banatzen dira udal aldeak lehenengo, gero justizial zer dioen galdetzeko. Soilik horrela uler daitezke amore eman izana Bardeako kontuetan edo hitzarmen ekonomikorako negoziatuetan. Eta soilik horre-

la ulertzen da frankismo garaiko sinboloak jartzea erakin ofizial, kale eta plazetan, eta herri honen nortasunaren sinboloi berriz ere jartzeko: ikurrinari. Izan ere, «Espainiako Estatuak beste Euskal Autonomia Ertzi-degiak» sinbolo ofiziala ere bada. Hala, kontraesanekoak diruditen bi sinboloak osagarriak dira ahoztzerari zuten deritzog: erdian kantak dituen bandera gorria eta ikurrina txanpon beraren bi aldeak dira. bai historiari eta bai politikari begira, eta biak elkarrekin jartzearen aldekoak gara. Era berean, gure hizkuntza Euskal Herrian eta mundu guztiaren defendatu nahi dugu. Gora Nafarroa intsumisioa, berriro ere!

Ereduak zuzentzeko

Egunkaria kazetako Iritzia sailean argitaratutako iritzi artikulua bat.

4. GAIA:

Iritzi artikulua

- 4.1. Definizioa
- 4.2. Ezaugarriak
- 4.3. Egitura
- 4.4. Artikulugileak
- 4.5. Motak

4. GAIA:

Iritzi artikulua

- 4.1. Definizioa

Bere edukiagatik edo eskaintzen duen ikuspegia dela-eta interesgarri den gai bat oinarri duen testua da iritzi artikulua.

4. GAIA:

Iritzi artikulua

*Albistearekin oso lotura urrutikoa du.

Gertaerak ez dira kontatzen. EPAITU egiten dira,
haien gainean ARGUDIATUTA.

*Editorialarekiko ezberdintasunak:

- Testua SINATU egiten da.
- LUZEAGOA da.
- ASKATASUN HANDIAGOA dago.
- Tonua ez da HAIN IRMOA.

4. GAIA:

Iritzi artikulua

4.2. Ezaugarriak

- Maiztasun finkorik ez duen iritzi testua da.
- Egunkariak berak gonbidatzen ditu artikulugileak.
- Askotarikoak dira gaiak.
- Estiloa: argia, arina eta entretenigarria behar luke izan.
- Albisteari estu-estu lotuta ez dagoen arren, gaurkotasuna mantentzen duten gertakariak ditu oinarri.

4. GAIA:

Iritzi artikulua

4.3. Egitura.

1. Titulazioa: LABURRA.

Iritzi artikulua behar du izan.

2. Testua:

2.1. Albistearen edo gertakariaren
TESTUINGURUA.

2.2. Albistearen edo gertakariaren
INTERPRETAZIOA.

-Aurrekariak

-Gaiaren alde ezberdinen interpretazioa

-Balizko ondorioak

-Aldeko argudioak plazaratu (kontrakoak ezeztatuz)

2.3. EPAIA: ideia nagusiak bildu(laburbildu, ez errepikatu)
eta epai morala eman.

4. GAIA: Iritzi artikulua

4.4. Artikulugileak

* Artikulua testurik heterogeneoa da:

- Egileak arras ezberdinak dira.
- Gaiak, estiloak eta jarrera ideologikoak askotarikoak.

* Artikulugileak:
pentsalariak, idazleak, politikariak, unibertsitate irakasleak...

Irudia: Igor Calzada unibertsitate irakaslearen iritzi artikulua bat.

Kukurrukuka

Hirien eta herrien arteko lehia modian alerta da Frantzia Maurice izeneko oilar baten kukurrukaen kausaz egon den atziz jardiala, azkenean oilarren jabeak irabazi duena. Azkenean, oilar bakoitzari josten jarraitu ahal izanen du, horrek salaketa jarri duen auzokideari eragozpena sortu arren. Jabin ahal izan denagatik, kanpotarra da oilarren auzokidea, hiriti herria alde egindakoa, saposatzen denez, hiriren anabasiak herriaren lasitasunera. Hirien eta herrien arteko lehia edo tirabiraz hitz egin da, baina zehatzago litzateke herriaren eta jendeak herria duen tradizi onak arteko lehiak edo tirabiraz hitz egitea. Estresak jotako kalekumeek kontrola irizti arren, herriek (onako eta tsareroak) soini banda propioa dute, usain banda propioa dute, eta batzuetan baita banda zabalera ere. Banda deskoloretzeko erabili nahi duenak jakin behar du bertako jendea berez konektatuta ibili dela, eguneratuta. *Wikipedia*, *Nel Calzada* artzain eta youtuber asturiarrik, osterako, biral bihurtutako bideo batean landu dituen zentzuzgaberikiak salatzen zituen. «Orlutan, zertara zaitzate landar?». «Soti Canguos herria epaile bategi bai itzarazi omen du olatiaz bat, auzien, landete baten ondoren zegoena».

JIRA Arigel Ero

Hondarribia

Datzi nahi nuke bitartez, udazkenean, fenomenoak, helzen art diren indabaz, liskakoen gauaz, futubaz, maite ditudan pertonez, bertsoez, Iñigo Muguruzaz, bitartez eta heriotzaz, matxakoen, aukatuen, basamortuz, klima aldaketaz, zeeenketen eta idi-proben arteko aldeez, oporetan jaitako lekuez, oportunitate eta jaitako lekuez, etxeaz, etxekez, bere burua larritan kokaintzen dituzten agure berdeez, alah jateaz, zikilak sartzeaz, mesu ematez, udan inlekuekin izaten dituzten arazo-az, okupazioaz, diruz, lanaz, komunismoaz eta sozialismoaz, kapitalismoaz eta haren ajeaz, espariaz, ilangiki guregan duen eraginaz, eguraldia ematen dutenak egiten dituzten hanika sartzeaz. Sara Majaratas eta haren alabaz, Kontxako banderaz, demokraziaz, justiziaz, jaitako sexu erasoaz, jaiak ez direnaren gertatzen jarraitzen duten sexu erasoaz, baina gora egin du.

Gaur, Hondarribia dauka buruan. Eta ezin dutuzke inoiz ere egin eta nire, ze narek, eta bere egozkinen sortzen didan emakumei txikiak art den jendeak. Ez, ez nazat bertakoa, baina badakur Alarderen gertatzen den buruzko iritzi bat: indarkeria matxistaren kontra diguzten pertsona orok, emakumei Alarderen parte hartzea ukatzen kontrara egon behar luke. Hondarrikian gertatzen dena ere, emakumeen kontrola indarkeria delako.

BIRA Onihitza Enbeita

Iritzia

Brexit: erraietatik

Calzada, I. (2019), Brexit: erraietatik, Berria. Retrieved from <https://www.berria.eus/papeerako/1957/022/002/2019-09-08/brexit-erraietatik.htm> DOI: 10.13114/RG.2.2.15258.59949.

Igor Calzada
Oxibordeko unibertsitateko akademikoa

Erraietatik ari naztazne: Brexit-eritsumari sarrik bat izaten ari da azken urte hauetan. «Herritar hitza» emanez, eritsumariaren eremu labainkorera kondenatu du Erresuma «Bata» 1215. urteko geroztik Europako demokraziarik zaharrena izan dena, batetik zituzten erresuma, erraietatik biluzi arte.

Ostiaiki, 2016ko Ekainaren 23an inflexio-puntu gisa finkatzen bada ere, Brexit-a, benetaz aspalditik dauaren prozesu jarraitu baten ondorio historiko-politikoaren da. Horrela, bozketaren hurrengo eguneko goiz hartan, Hainburgin harapatu nituzten emateak; inongo harritzarik gabe jaso nitueku oratu behar dut. Dagoeneko zortzi urte luzez Ingalaterra, Eskozia, Galisen eta Iparr Irlandaren artean Brexit-aren diabolikotasun britainiar nazionalizatza, legeak behartuta espainiar, eta berariazko mortasunez nazioareko eskualdi hiriar gisara; nire buruan etengabe egiten diotan galdera honako hitz izan da urtetan zehar: Zergatik ueste duagu Euskal Herritik, britaniarra Europar Sentitu behar? «dieck» Kontinente berberan kokatuak daude? Zergatik erakusten dute britanierak Europar Bataunarekiko (EB) halako inguna eta mespretxu? London city-ra berresanik ez, metropolitarrak ez diren Ingalaterrako herriak eta landa eremuetara egiten duzun zuen hurrengo bitartean, mespretxu errepia leziozkoen berhai EBIko leku edo bandera liskariztatzen dituzten. Nekez aurkituko dituzte. Euren presentzia instituzionala eta hirritarra bera liskarizta dela oharburko zarente. Are gehiago, esidientzia alternatibo bezain aurrekusi ezin eta txundigarri bat botako dituzte hemen: Nola da posible ekainaren 23ko ihintzaberran, bozketak jada izaniz eta erreferendumaren bozkoaren ostean, britaniar andana handi batekin ordu

txikitian, Googleko bilatzailea jo izana, honako galdera zehatz hau errending topic bilakatu? «Zer gertatuko zaigu EB zuten badugu?» Zerbait oher dagoen seinale, eta? Disfuntzionaltasun demokratioa ikusten duten gure horiek. Gumbidge: Analitikaren manipulazio algoritmuaren bultzatzen dira gaurdiano. Netflixen *The Great Hack* filma ikusteko gomendak egiten dituzte, eta oharburko zarente berariazko isileko zaintza konspizitatze-populisten biktimaren defutura dela Brexit, alegia.

Agian, nire atona jeltzarenaren estatugion-ido konfioa zen Churchill zaharra gogora ekarri behar duagu inoiz baino gehiago oratu. 1953. urtean Westminsterreko Komunen Ganbararen eraren zintzen hitz gogungarriren oharburuko gaurdiano dira ete: «Gu, Erresuma Batauk, Europar gisa gaude, baina ez gaude Europar. Itaso zabalaren eta Europaren artean aukeratu egin behariko baguru, argi litzateke gure hautua: dudarik gabe, Erresuma Batauk itaso zabalera aukeratu luke». Ia hori, *Brexit*.

Era orain, zentzuk dira balizko hirugarroak? Hitz baten anaia analisi telefonikoak.

Lehen agertokia, akordioa. Egun, agertokiak saila dira. Akordioak, hirugarro nagusi jasozten zitiren: hirritarren esalibideak, finantza-dibortzioa, eta irlandar mugak (bozkotop-dibortzioa).

Bigarren agertokia, luzapena. Ez dirudi ere oso balizko, Johnson-ek «hil edo bizkotzat» inkitatu baitu urtaren 31ko data hustura gaurtzeak. Eta bestiak, Ehek soilik onartuko luke luzapena bi ezohiko egoera hauek itzikera bat gailenduko balitz bigarren erreferendumak edota hautakuneko-erretorikak delakak.

Hirugarren agertokia, akordioa. Egun, honako galdera zehatz hau errending topic bilakatu? «Zer gertatuko zaigu EB zuten badugu?» Zerbait oher dagoen seinale, eta? Disfuntzionaltasun demokratioa ikusten duten gure horiek. Gumbidge: Analitikaren manipulazio algoritmuaren bultzatzen dira gaurdiano. Netflixen *The Great Hack* filma ikusteko gomendak egiten dituzte, eta oharburko zarente berariazko isileko zaintza konspizitatze-populisten biktimaren defutura dela Brexit, alegia.

Agian, nire atona jeltzarenaren estatugion-ido konfioa zen Churchill zaharra gogora ekarri behar duagu inoiz baino gehiago oratu. 1953. urtean Westminsterreko Komunen Ganbararen eraren zintzen hitz gogungarriren oharburuko gaurdiano dira ete: «Gu, Erresuma Batauk, Europar gisa gaude, baina ez gaude Europar. Itaso zabalaren eta Europaren artean aukeratu egin behariko baguru, argi litzateke gure hautua: dudarik gabe, Erresuma Batauk itaso zabalera aukeratu luke». Ia hori, *Brexit*.

Era orain, zentzuk dira balizko hirugarroak? Hitz baten anaia analisi telefonikoak.

Lehen agertokia, akordioa. Egun, agertokiak saila dira. Akordioak, hirugarro nagusi jasozten zitiren: hirritarren esalibideak, finantza-dibortzioa, eta irlandar mugak (bozkotop-dibortzioa).

Bigarren agertokia, luzapena. Ez dirudi ere oso balizko, Johnson-ek «hil edo bizkotzat» inkitatu baitu urtaren 31ko data hustura gaurtzeak. Eta bestiak, Ehek soilik onartuko luke luzapena bi ezohiko egoera hauek itzikera bat gailenduko balitz bigarren erreferendumak edota hautakuneko-erretorikak delakak.

Gibel solak:
Baina brexit-az gutxiago hitz eginen da honakoaz: gizabanako-hirritarren esalutaz eta bizi-baldintzak gogoki behera aurreratu dituzte. Ezta, nazio eta nazioz gailindiko bozketak horiek, gizabanako-hirritarren, erorkizun ezjakin baten orztagimuz, euren egunerokotasun bihurtu dute euren erresuma burujabe bakar. Bizirik inauteko sistema likidoa. Horren indotik azken baturaz: brexit-aren zeharkako efektu gisa, zabalzen art ote dira jandakia hirritasun molde likido eta paretik-dek? Izango al da inoiz EB nazioen mosako federatu, inkahitoa, eta beheko guri eguneratzen den demokrazia deliberrak oso baten gisakoa? *Brexit-a* astelera nazional bat dela onartuta, eta asker izan Euren erretasun subiranotatuak betetzen duen papera, hiritar ikuspena delarik gertatzen zaigun helduteku bakarra?

Zergatik ueste duagu Euskal Herritik, britaniarra Europar Sentitu behar? «dieck» Kontinente berberan kokatuak daude?kako?

4. GAIA:

Iritzi artikulua

4.4. Artikulugileak

***Sinadura** da garrantzitsuena, ez gaia.

-Artikulugilearen izenak eta estiloak kazetaren prestigioa indartzen dute.

El País: Bernard Henri-Lévy.

The Independent: Slavoj Zizek.

-Nolanahi ere, artikulua ez da sinadura handien aterpe soilik. Kazeta bakoitzak bere kolaboratzaileak ditu:

El País:

Fernando Savater, Mario Vargas Llosa.

-Normalean, kolaborazioak dira.

Argazkiak: *Slavoj Zizek eta Bernard Henri-Lévy.*

4. GAIA:

Iritzi artikulua

4.5. Motak

*Iritzi artikulua motak:

1. Saiakera.
2. Tribuna irekia.
3. Artikulu kostunbrista.
4. Atzera begirako artikulua.

The New York Times

Opinion

I Am Part of the Resistance Inside the Trump Administration

I work for the president but like-minded colleagues and I have vowed to thwart parts of his agenda and his worst inclinations.

4. GAIA:

Iritzi artikulua

4.5.1. Saiakera

Gai, egoera edo pertsonaia jakin bati buruzko idazki laburra da. Eta, bertan, modu oso askean egiten da gogoeta.

*Gonzalo Martín Vivaldik dioen legez, edozerri buruz eta edozein tonuan idatz daiteke.

Hots, gai berberak –guda, gazteak, kutsadura– filosofikoki, zientifikoki edo ironikoki landu daitezke.

*Berez, labur eta kasik eskematikoki aurkeztutako dibulgaziozko lana da. Testuak egilearen ondorioak biltzen ditu: ideiak, aurkikuntzak, hipotesiak.

4. GAIA:

Iritzi artikulua

4.5.2. Tribuna irekia

- *Kazetak etxekoak ez direnen iritziei leku egiten die. Sarri, bere ildo ideologikotik at dauden iritziak dira. Hala, politika munduko zein gizarte esparruko ordezkari ezberdinei iritzia plazaratzeko aukera eskaintzen die.
- *Normalean, puri-purian dauden gaurkotasun handiko gaiak dira eztabaidagai.
- *Polemika moduko bat pizten da kolaboratzaileen artean. Kazetak, ordea, ez du borroka horretan parte hartzen. Sinatzaile ezberdinei espazio bat ematera mugatzen da.

4. GAIA:

Iritzi artikulua

4.5.3. Artikulu kostunbrista

*Herrialde edo sasoi baten ohiturak erretratatzen ditu.

Giza bizitzari buruzko ikuspegi kritikoa eman ohi du, umorez zipriztindurik gehienetan.

*XIX. mendean nobelak, antzerkiak eta kazetaritzan jazotako literatur mugimenduan du bere jatorria.

Espanian:

Mariano José de Larra (ohitura sozialen kritika).

Francisco Umbral idazlea ere korrante horretan koka daiteke.

4. GAIA:

Iritzi artikulua

4.5.4. Atzera begirako artikulua

- *Dibulgazio historikoa xede duen artikulua bat da, funtsean. Erreportajea eta ikerketa uztartzetik erdietsitako azpigenero berezia.
- *Iruzkin kutsu handia du, ordea. Eta, normalean, gaiari gaurkotasuna eskaintzen dion urteurren edo oroipen baten ondorioz argitaratzen da.

